

Πληροφορίες: Χριστίνα Σαμαρά

Αθήνα: 15.07.2026

Αρ. Πρωτ.: 886

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

ΠΡΟΣ: Πρόεδρο και Μέλη Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής

ΚΟΙΝ: «Πίνακας Αποδεκτών»

ΘΕΜΑ: «Η Ε.Σ.Α.μεΑ. καταθέτει τις προτάσεις - παρατηρήσεις της στο σχέδιο νόμου: «Προσωπικός Βοηθός, Πρώιμη Παρέμβαση και λοιπές ενεργητικές πολιτικές για άτομα με αναπηρία, ρυθμίσεις στεγαστικής πολιτικής και άλλες διατάξεις»

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και Κύριοι Μέλη,

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.) αποτελεί την τριτοβάθμια κοινωνική και συνδικαλιστική οργάνωση εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία, χρόνιες ή/και σπάνιες παθήσεις και των οικογενειών τους στη χώρα, κοινωνικό εταίρο της ελληνικής Πολιτείας σε ζητήματα αναπηρίας και χρόνιας πάθησης.

Με το παρόν έγγραφό μας και με αφορμή το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας με τίτλο: «Προσωπικός Βοηθός, Πρώιμη Παρέμβαση και λοιπές ενεργητικές πολιτικές για άτομα με αναπηρία, ρυθμίσεις στεγαστικής πολιτικής και άλλες διατάξεις» που έχει κατατεθεί στη Βουλή για συζήτηση και ψήφιση, σας καταθέτουμε τις προτάσεις μας και ζητάμε να κληθεί εκπρόσωπος της Ε.Σ.Α.μεΑ. κατά τη συζήτησή του στην Επιτροπή, προκειμένου να σας αναπτύξουμε πιο διεξοδικά τις θέσεις της Συνομοσπονδίας.

Λαμβάνοντας υπόψη:

- **την παρ. 6 του Άρθρου 21 του Συντάγματος της χώρας**, σύμφωνα με την οποία «τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας», συνταγματικές επιταγές και απαιτήσεις της εθνικής μας νομοθεσίας, όπως :

- **τον ν.4488/2017**, ο οποίος αναφέρει στο άρθρο 68 «*Νομοπαραγωγική διαδικασία, ανάλυση συνεπειών ρυθμίσεων και παραγωγή επίσημων στατιστικών για τα ΑμεΑ*» τα εξής: «1. Κατά το στάδιο της νομοπαραγωγικής διαδικασίας τα αρμόδια όργανα συνεκτιμούν τα δικαιώματα των ΑμεΑ, όπως αυτά περιγράφονται στη Σύμβαση και κατά τη διάρκεια της κατάρτισης σχεδίων νόμου, συνεργάζονται με το Συντονιστικό Μηχανισμό του άρθρου 69 και με το Κεντρικό Σημείο Αναφοράς του άρθρου 70 και τελούν σε διαβούλευση με αναγνωρισμένες αντιπροσωπευτικές οργανώσεις του αναπηρικού κινήματος, με άτομα και με ομάδες ατόμων που έχουν εύλογο ενδιαφέρον για τα δικαιώματα των ΑμεΑ [...]»
- **τον ν.4074/2012** (ΦΕΚ 88 Α'/11.04.2012), με τον οποίο η χώρα μας κύρωσε τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία μαζί με το προαιρετικό πρωτόκολλο που τη συνοδεύει, γεγονός που συνεπάγεται την εφαρμογή της σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο,

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. καταρχάς εκφράζει την ιδιαίτερη ικανοποίησή της για την καθιέρωση του Προγράμματος «Προσωπικός Βοηθός» ως μόνιμης υπηρεσίας εθνικής εμβέλειας. Η εξέλιξη αυτή αποτελεί ένα σημαντικό πρώτο βήμα για τη σταδιακή διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου πολιτικών ανεξάρτητης διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία στη χώρα μας και ανταποκρίνεται σε ένα διαχρονικό και θεμελιώδες αίτημα του αναπηρικού κινήματος. Η μετατροπή της πιλοτικής εφαρμογής σε μόνιμο θεσμό δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τη σταθερή παροχή εξατομικευμένης υποστήριξης, με επίκεντρο τη βούληση, τις επιλογές και τις ανάγκες του ίδιου του ατόμου με αναπηρία, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 19 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε ότι θεωρούμε πολύ σημαντικό να προβλεφθεί ότι όλοι οι πολίτες που κρίθηκαν επιλέξιμοι για ένταξη στο πρόγραμμα «Προσωπικός Βοηθός», αλλά δεν εντάχθηκαν αποκλειστικά λόγω της διαδικασίας κλήρωσης, θα θεωρηθούν αυτοδικαίως επιλέξιμοι για ένταξη στο πρόγραμμα, χωρίς να απαιτείται νέα διαδικασία αξιολόγησης.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. προτείνει τα εξής:

1. Στο Άρθρο 5 «Ωφελούμενοι»:

i) η περίπτωση α) της παρ. 2 να συμπληρωθεί/τροποποιηθεί ως ακολούθως (βλ. με έντονη γραμματοσειρά):

«2. Επιλέξιμοι ωφελούμενοι του Προγράμματος Προσωπικού Βοηθού είναι όσοι πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις, κατά την υποβολή της αίτησής τους:

α) Έχουν πιστοποίηση αναπηρίας του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας με ισχύ **είτε** εφ' όρου ζωής **είτε** **ορισμένης χρονικής διάρκειας** ή αντίστοιχες πιστοποιήσεις των Υγειονομικών Επιτροπών των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων. **Η επιλεξιμότητα των αιτούντων που διαθέτουν πιστοποίηση αναπηρίας ορισμένης χρονικής διάρκειας διατηρείται μέχρι την έκδοση της απόφασης επί της εμπρόθεσμης αίτησης επανεξέτασής τους από την αρμόδια Υγειονομική Επιτροπή. Οι πιστοποιήσεις των Υγειονομικών Επιτροπών των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων γίνονται δεκτές εφόσον:**

~~αα) έχουν ψηφιοποιηθεί και~~

[...]

Αιτιολόγηση: Η προτεινόμενη συμπλήρωση κρίνεται αναγκαία, καθώς η περιορισμένη χρονική διάρκεια ισχύος μιας πιστοποίησης αναπηρίας δεν συνεπάγεται ότι οι ανάγκες υποστήριξης του ατόμου μειώνονται ή παύουν να υφίστανται. Η χρονική διάρκεια της πιστοποίησης αφορά αποκλειστικά το ισχύον σύστημα επανεξέτασης της αναπηρίας και δεν μπορεί να λειτουργεί ως λόγος διακοπής ή αποκλεισμού από την παροχή μιας υπηρεσίας που βασίζεται στην εξατομικευμένη αξιολόγηση των αναγκών υποστήριξης του ατόμου. Επιπλέον, η διατήρηση της επιλεξιμότητας μέχρι την έκδοση της απόφασης επανεξέτασης αποτρέπει τη δημιουργία κενού στην παροχή της υπηρεσίας εξαιτίας του χρόνου που απαιτείται για την ολοκλήρωση της σχετικής διοικητικής διαδικασίας, διασφαλίζοντας τη συνέχεια της υποστήριξης και την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος στην ανεξάρτητη διαβίωση. Σημειώνεται ότι η μη πρόβλεψη της δυνατότητας αυτής ενδέχεται να οδηγήσει στον αποκλεισμό ατόμων με αναπηρία που είχαν ήδη λάβει υπηρεσίες προσωπικής βοήθειας κατά την πιλοτική εφαρμογή του Προγράμματος, δεδομένου ότι κατά το στάδιο αυτό δεν προβλεπόταν αντίστοιχη προϋπόθεση. Μια τέτοια διαφοροποίηση θα είχε ως αποτέλεσμα την αδικαιολόγητη διακοπή της υποστήριξης που ήδη λαμβάνουν, χωρίς να έχει μεταβληθεί η ανάγκη τους για προσωπική βοήθεια. Επιπρόσθετα, σε καμία περίπτωση δεν πρέπει η μη ψηφιοποίηση των πιστοποιήσεων των Υγειονομικών Επιτροπών των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων να αποτελεί λόγο αποκλεισμού από την πρόσβαση στην υπηρεσία του Προσωπικού Βοηθού. Τυχόν διοικητικές ή τεχνικές εκκρεμότητες που αφορούν στην ψηφιοποίηση και τη διαλειτουργικότητα των σχετικών διαδικασιών είναι αδιανόητο να μετακυλίνουν στα ίδια τα άτομα με αναπηρία και να λειτουργούν ως εμπόδιο στην άσκηση των δικαιωμάτων τους. Για τους προαναφερθέντες λόγους, προτείνεται επίσης η διαγραφή αυτής της προϋπόθεσης και η αναζήτηση, σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς, κατάλληλης λύσης για την άμεση τακτοποίηση των εκκρεμοτήτων.

ii) Η περίπτωση δ) της παρ. 2 στην οποία προβλέπεται ότι «Κατ' εξαίρεση, δύνανται να είναι ηλικίας έως εβδομήντα πέντε (75) ετών, εφόσον είχαν καταστεί δικαιούχοι του επιδόματος κίνησης της περ. θ) της παρ. 7 του άρθρου 51 του ν. 1882/1990 (Α' 43), το οποίο χορηγείται από τον Ο.Π.Ε.Κ.Α., πριν από τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους της ηλικίας τους», να τροποποιηθεί ώστε να ισχύει για όλα τα άτομα με αναπηρία που λαμβάνουν επίδομα αναπηρίας πριν από τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου (65^{ου}) έτους της ηλικίας τους.

Αιτιολόγηση: Η προτεινόμενη εξαίρεση κινείται σε θετική κατεύθυνση, καθώς αμβλύνει τις συνέπειες του ηλικιακού περιορισμού και διευρύνει τον κύκλο των δυνητικών ωφελομένων της υπηρεσίας. Ωστόσο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν πληρέστερα οι συνέπειες αυτές, η εξαίρεση θα πρέπει να επεκταθεί σε όλα τα άτομα με αναπηρία που είχαν καταστεί δικαιούχοι αναπηρικού επιδόματος πριν από τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους της ηλικίας τους. Η πρόσβαση στην υπηρεσία προσωπικής βοήθειας πρέπει να βασίζεται στις πραγματικές ανάγκες υποστήριξης του ατόμου και όχι στο είδος του αναπηρικού επιδόματος που λάμβανε.

iii) Ως προς την περίπτωση ζ) της παρ. 2, στην οποία προβλέπεται ότι οι επιλέξιμοι ωφελούμενοι πρέπει να πληρούν συγκεκριμένα εισοδηματικά κριτήρια, επαναλαμβάνουμε τη θέση μας, ώστε να ληφθεί υπόψη κατά την εξειδίκευσή της, ότι τα

εισοδηματικά όρια πρέπει να παραμείνουν τα ίδια με εκείνα που προβλέπονταν στην υπ. αριθ. ΚΥΑ 28458 (ΑΡ. ΦΕΚ 1427/Β'/24.03.2026), προκειμένου να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση μεταξύ των ατόμων με αναπηρία που θα συνεχίσουν να λαμβάνουν την υπηρεσία ως ωφελούμενοι της πιλοτικής εφαρμογής και εκείνων που θα υποβάλουν αίτηση για ένταξη στη νέα καθολική υπηρεσία εθνικής εμβέλειας.

iv) η παρ. 4 να συμπληρωθεί/τροποποιηθεί ως ακολούθως (βλ. με έντονη γραμματοσειρά):

«4. Οι επιλέξιμοι αιτούντες κατατάσσονται σύμφωνα με μοριοδότηση που προκύπτει με βάση κοινωνικά, ~~εισοδηματικά~~ κριτήρια και κριτήρια που σχετίζονται με την αναπηρία. Η μοριοδότηση διενεργείται με τη διασταύρωση ψηφιακών δεδομένων που διατίθενται μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης».

Αιτιολόγηση: Προτείνεται η διαγραφή των εισοδηματικών κριτηρίων από τα κριτήρια κατάταξης των επιλέξιμων αιτούντων για λόγους ίσης μεταχείρισης μεταξύ των ατόμων με αναπηρία που θα συνεχίσουν να λαμβάνουν την υπηρεσία ως ωφελούμενοι της πιλοτικής εφαρμογής και εκείνων που θα υποβάλουν αίτηση για ένταξη στη νέα καθολική υπηρεσία εθνικής εμβέλειας. Επιπρόσθετα, η χρήση του εισοδήματος τόσο ως κριτηρίου επιλεξιμότητας όσο και ως κριτηρίου κατάταξης προσδίδει υπέρμετρη βαρύτητα στον εισοδηματικό παράγοντα. Η μοριοδότηση οφείλει να αντανακλά τον σκοπό της υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού, δηλαδή την κάλυψη των εξατομικευμένων αναγκών υποστήριξης για ανεξάρτητη διαβίωση. Οι ανάγκες αυτές προκύπτουν από παράγοντες που σχετίζονται με την κατάσταση και τις συνθήκες διαβίωσης του ατόμου, όπως, ενδεικτικά, η μονογονεϊκότητα, η έλλειψη υποστηρικτικού οικογενειακού περιβάλλοντος κ.α., και όχι από το ύψος του εισοδήματός του.

v) η παρ. 7 να συμπληρωθεί/τροποποιηθεί ως ακολούθως (βλ. με έντονη γραμματοσειρά):

«7. Αιτήσεις συμμετοχής ~~στο Πρόγραμμα στην Υπηρεσία~~ Προσωπικού Βοηθού ατόμων με αναπηρία που βρίσκονται σε κωματώδη κατάσταση ή δεν έχουν επικοινωνία με το περιβάλλον ή χρήζουν κυρίως νοσηλευτικής ή επαγγελματικής φροντίδας, απορρίπτονται από την ειδική επιτροπή αξιολόγησης της παρ. 5. **Ομοίως, τα άτομα με αναπηρία που διαμένουν σε Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ) και παράλληλα εργάζονται δεν στερούνται του δικαιώματος υποβολής αίτησης για την παροχή προσωπικής βοήθειας.**».

Αιτιολόγηση: Δεδομένου ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 καθιερώνεται το Πρόγραμμα «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία» ως μόνιμη υπηρεσία εθνικής εμβέλειας, προτείνεται αυτό να αποτυπωθεί και στην ορολογία που χρησιμοποιείται στο εν λόγω άρθρο. Επιπρόσθετα, δεν είναι σαφές εάν η πρόβλεψη της παρ. 8, ότι η συμμετοχή στην υπηρεσία προσωπικού βοηθού δεν αποστερεί τον ωφελούμενο από τη λήψη κοινωνικών υπηρεσιών για τη στήριξη των ατόμων με αναπηρία καλύπτει και την περίπτωση των ατόμων με αναπηρία που διαβιούν σε Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ), προτείνεται η προσθήκη στην παρ. 7 ρητής πρόβλεψης ότι τα άτομα με αναπηρία που διαμένουν σε ΣΥΔ και εργάζονται δεν στερούνται του δικαιώματος υποβολής αίτησης για την παροχή προσωπικής βοήθειας. Η προτεινόμενη ρύθμιση διασφαλίζει την ίση

πρόσβαση στον θεσμό της προσωπικής βοήθειας και αναγνωρίζει ότι η διαμονή σε ΣΥΔ δεν αναιρεί την ανάγκη εξατομικευμένης υποστήριξης για την άσκηση του δικαιώματος στην εργασία και την πλήρη συμμετοχή στην κοινωνική ζωή. Παράλληλα, μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο μετάβασης από την υποστηριζόμενη διαβίωση στην ανεξάρτητη διαβίωση. Σε περίπτωση που η πρόβλεψη της παρ. 8 καλύπτει και την περίπτωση των ατόμων με αναπηρία που διαβιούν σε ΣΥΔ, τότε δεν απαιτείται η προτεινόμενη προσθήκη στην παρ.7.

vi) να προστεθεί νέα παράγραφος μετά την παράγραφο 6 ως ακολούθως και να αναριθμηθούν οι υπόλοιπες παράγραφοι:

«Οι επιλέξιμοι ωφελούμενοι δύνανται να υποβάλουν αίτημα επανεξέτασης από την αρμόδια ειδική επιτροπή αξιολόγησης, είτε σε περίπτωση διαφωνίας τους με το αποτέλεσμα της αρχικής αξιολόγησης είτε σε περίπτωση μεταβολής των αναγκών υποστήριξής τους ή των συνθηκών διαβίωσής τους».

Αιτιολόγηση: Η προσωπική βοήθεια αποτελεί εξατομικευμένη υπηρεσία, η οποία πρέπει να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες, τις επιλογές και τον τρόπο ζωής του ατόμου με αναπηρία. Ως εκ τούτου, δεν είναι συμβατό με τη φιλοσοφία του θεσμού να μην παρέχεται στον ίδιο τον ωφελούμενο η δυνατότητα να εκφράσει τη γνώμη του, να αμφισβητήσει το αποτέλεσμα της αξιολόγησης ή να ζητήσει την επανεξέταση της κατάστασής του όταν έχουν μεταβληθεί οι ανάγκες υποστήριξής του ή οι συνθήκες διαβίωσής του.

2. Στο Άρθρο 6 «Προσωπικοί Βοηθοί»:

i) η προβλεπόμενη στην περίπτωση θ' της παρ. 2 κατ' εξαίρεση παρέκκλιση από την απαγόρευση παροχής υπηρεσιών προσωπικής βοήθειας από συγγενικά πρόσωπα, που εισάγεται για συγκεκριμένες περιοχές, να διαγραφεί διότι αλλοιώνει τη φύση και τη φιλοσοφία του θεσμού της προσωπικής βοήθειας.

Αιτιολόγηση: Η προσωπική βοήθεια, σύμφωνα με το άρθρο 19 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και το Γενικό Σχόλιο αριθ. 5 της Επιτροπής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, αποτελεί εξατομικευμένη υπηρεσία υποστήριξης, η οποία οργανώνεται και τελεί υπό τον έλεγχο του ίδιου του χρήστη, με σκοπό την προαγωγή της ανεξάρτητης διαβίωσης και της πλήρους και αποτελεσματικής συμμετοχής του στην κοινωνία. Βασικό χαρακτηριστικό της προσωπικής βοήθειας αποτελεί η σχέση μεταξύ του ατόμου με αναπηρία και του προσωπικού βοηθού, η οποία βασίζεται στην ελεύθερη επιλογή, στην αυτονομία του χρήστη, στον πλήρη έλεγχο της παρεχόμενης υποστήριξης από τον ίδιο και στη λογοδοσία του προσωπικού βοηθού έναντι του χρήστη, χωρίς τις σχέσεις εξάρτησης που ενδέχεται να χαρακτηρίζουν την οικογενειακή φροντίδα.

Η δυνατότητα παροχής προσωπικής βοήθειας από συγγενικά πρόσωπα, θολώνει τα όρια μεταξύ της προσωπικής βοήθειας και της άτυπης οικογενειακής φροντίδας, οι οποίες αποτελούν διακριτές μορφές υποστήριξης με διαφορετική φιλοσοφία. Η προσωπική βοήθεια δεν πρέπει να λειτουργεί ως μέσο αμοιβής ή αντιστάθμισης της παρεχόμενης άτυπης οικογενειακής φροντίδας, καθώς κάτι τέτοιο θα μετέτρεπε μια εξατομικευμένη υπηρεσία ανεξάρτητης διαβίωσης σε μηχανισμό χρηματοδότησης υφιστάμενων

σχέσεων φροντίδας, υπονομεύοντας τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά του θεσμού της προσωπικής βοήθειας.

Επιπρόσθετα, η εισαγωγή μιας τέτοιας εξαίρεσης αναπαράγει το πατερναλιστικό μοντέλο υποστήριξης, το οποίο η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες επιδιώκει να υπερβεί, ενώ δημιουργεί ένα αρνητικό προηγούμενο που ενδέχεται να οδηγήσει στη σταδιακή αλλοίωση της φύσης και του σκοπού του θεσμού της προσωπικής βοήθειας.

Τυχόν δυσκολίες εξεύρεσης προσωπικών βοηθών σε απομακρυσμένες ή νησιωτικές περιοχές αποτελούν ζήτημα εφαρμογής της υπηρεσίας και δεν μπορούν να δικαιολογήσουν παρεκκλίσεις που μεταβάλλουν τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά και τη δικαιωματική φιλοσοφία του θεσμού. Αντιθέτως, η Πολιτεία οφείλει να λάβει τα αναγκαία οργανωτικά και διοικητικά μέτρα και να θεσπίσει αυξημένα οικονομικά και άλλα κατάλληλα κίνητρα για την προσέλκυση και διατήρηση προσωπικών βοηθών στις περιοχές αυτές, ώστε να διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση όλων των ατόμων με αναπηρία στην υπηρεσία, ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας τους.

ii) Στην παρ. 4, η οποία αφορά στην εκπαίδευση των προσωπικών βοηθών, προτείνεται η προσθήκη θεματικής ενότητας που να αφορά την παροχή πρώτων βοηθειών και τη βασική αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών. Επιπλέον, προτείνεται να προστεθεί η εξής πρόβλεψη: «Για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος ο Ο.Π.Ε.Κ.Α. θα συνεργαστεί με το Ινστιτούτο της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία «IN-ΕΣΑμεΑ».

Αιτιολόγηση: Ο Προσωπικός Βοηθός παρέχει καθημερινή υποστήριξη σε άτομα με αναπηρία και ενδέχεται να κληθεί να ανταποκριθεί άμεσα σε καταστάσεις που απαιτούν βασικές γνώσεις πρώτων βοηθειών μέχρι την άφιξη των αρμόδιων υπηρεσιών. Επιπρόσθετα, κρίνεται αναγκαία η προτεινόμενη προσθήκη, καθώς η εκπαίδευση των Προσωπικών Βοηθών απαιτεί εξειδικευμένη γνώση των ζητημάτων αναπηρίας, της δικαιωματικής προσέγγισης και των αρχών της ανεξάρτητης διαβίωσης. Η συνεργασία με το IN-ΕΣΑμεΑ, δύναται να συμβάλει ουσιαστικά στον σχεδιασμό και την υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος, δεδομένου ότι διαθέτει εξειδίκευση στα ζητήματα αναπηρίας, εμπειρία στην υλοποίηση αντίστοιχων εκπαιδευτικών δράσεων και δυνατότητα αξιοποίησης της γνώσης και της εμπειρίας των ίδιων των ατόμων με αναπηρία.

3. Στο Άρθρο 7 «Σχέση ωφελούμενου και προσωπικού βοηθού»:

η παρ. 1 να συμπληρωθεί κατάλληλα, ώστε να προβλέπεται η δυνατότητα παράτασης της εξάμηνης προθεσμίας επιλογής Προσωπικού Βοηθού για επιπλέον έξι (6) μήνες, σε περίπτωση τεκμηριωμένης αντικειμενικής δυσκολίας εξεύρεσης Προσωπικού Βοηθού που δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του ωφελούμενου.

Αιτιολόγηση: Η πρόβλεψη της παρ. 1, σύμφωνα με την οποία οι ωφελούμενοι επιλέγουν έναν (1) ή περισσότερους Προσωπικούς Βοηθούς από το Μητρώο Προσωπικών Βοηθών εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος της απόφασης της παρ. 6 του άρθρου 5 και, σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας, η σχετική απόφαση ανακαλείται

αυτοδίκαια για τον ωφελούμενο, είναι εύλογη, καθώς αποσκοπεί στην αποφυγή της αδικαιολόγητης δέσμευσης πόρων σε βάρος άλλων δυνητικών ωφελουμένων, οι οποίοι θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν την υπηρεσία άμεσα. Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η μη επιλογή Προσωπικού Βοηθού εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας ενδέχεται να μην οφείλεται σε αδράνεια του ωφελούμενου, αλλά σε αντικειμενικές δυσκολίες εξεύρεσης Προσωπικού Βοηθού, όπως η περιορισμένη διαθεσιμότητα Προσωπικών Βοηθών ή η αδυναμία εξεύρεσης επαγγελματία που να ανταποκρίνεται στις εξατομικευμένες ανάγκες του ωφελούμενου.

4. Στο Άρθρο 11 «Τελικές διατάξεις»:

η παρ. 2 προτείνεται να τροποποιηθεί κατάλληλα, ώστε η έλλειψη ενεργού συμφωνητικού με Προσωπικό Βοηθό να μην αποτελεί λόγο αποκλεισμού από τη μεταβατική προστασία, όταν αυτή οφείλεται σε αντικειμενικές περιστάσεις που δεν ανάγονται σε υπαιτιότητα του ωφελούμενου, όπως η αδυναμία εξεύρεσης κατάλληλου Προσωπικού Βοηθού ή η αδυναμία σύναψης συμφωνητικού με Προσωπικό Βοηθό λόγω της κατηγορίας ή της βαρύτητας της αναπηρίας του ωφελούμενου.

ΜΕΡΟΣ Β' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΟΡΑΣΗΣ

Η Ε.Σ.Α.με.Α. θεωρεί ότι η νομοθετική πρωτοβουλία για την εκπαίδευση, επιμόρφωση και πιστοποίηση εκπαιδευτών κινητικότητας, προσανατολισμού και δεξιοτήτων καθημερινής διαβίωσης, είναι θετική, όμως ο τρόπος που επιλέγεται να υλοποιηθεί δεν συνάδει με την επαγγελματική κατοχύρωση της ειδικότητας, δεν εντάσσεται στο Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και δεν λαμβάνει υπόψη το ομόφωνο Πόρισμα της Ομάδας Εργασίας που η ίδια η κυβέρνηση όρισε.

Επιπλέον, συνιστά σοβαρή υποβάθμιση της ειδικότητας το γεγονός ότι το σχέδιο νόμου περιορίζει την απαιτούμενη εξειδικευμένη εκπαίδευση σε απλή επιμόρφωση. Η επιλογή αυτή δεν συνάδει με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο της χώρας για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ούτε προβλέπει τη σύνδεση της συγκεκριμένης ειδικότητας με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων, όπως θα όφειλε.

Ακόμη και με μια πρώτη ανάγνωση διαπιστώνεται ότι, παρά τον θετικό προσανατολισμό της νομοθετικής πρωτοβουλίας, παρουσιάζονται σοβαρές αδυναμίες ως προς τον τρόπο υλοποίησής της. Ειδικότερα, η Επιτροπή Αξιολόγησης Υποψηφίων στο άρθρο 20 συγκροτείται σχεδόν αποκλειστικά από μέλη που δεν διαθέτουν εξειδικευμένη γνώση στο αντικείμενο της εκπαίδευσης εκπαιδευτών κινητικότητας, ενώ προεδρεύεται από τον εκάστοτε Πρόεδρο του ΚΕΑΤ.

Η επιλογή των υποψηφίων για μια τόσο εξειδικευμένη ειδικότητα οφείλει να πραγματοποιείται μέσω αυστηρής, αντικειμενικής και επιστημονικά τεκμηριωμένης διαδικασίας από πρόσωπα με αποδεδειγμένη γνώση και εμπειρία στο συγκεκριμένο πεδίο. Το Πόρισμα που έχει ήδη αναφερθεί περιγράφει τις αντίστοιχες διαδικασίες που εφαρμόζονται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ισπανία, όπου η αξιολόγηση

διενεργείται από εξειδικευμένους επαγγελματίες και όχι από πρόσωπα που έχουν τοποθετηθεί σε θέσεις ευθύνης μέσω πολιτικού διορισμού.

Ανάλογη έλλειψη εξειδικευμένης σύνθεσης παρατηρείται και στην Επιτροπή Πιστοποίησης του άρθρου 21, γεγονός που δημιουργεί εύλογα ερωτήματα ως προς την αξιοπιστία και την επιστημονική επάρκεια της διαδικασίας πιστοποίησης.

Θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε σε αναλυτικές παρατηρήσεις επί κάθε άρθρου ξεχωριστά. Ωστόσο, επαναλαμβάνουμε και υπογραμμίζουμε ότι η συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση και αποτελεί μια θετική εξέλιξη. Εκείνο που χρήζει ουσιαστικής βελτίωσης είναι το περιεχόμενο των επιμέρους διατάξεων, το οποίο δεν ανταποκρίνεται στη σημασία, τη σοβαρότητα και τους στόχους της ίδιας της νομοθετικής πρωτοβουλίας.

Εύλογα γεννάται το ερώτημα για ποιο λόγο εξειδικευμένα στελέχη εργάστηκαν επί πολλούς μήνες, μελετώντας καλές πρακτικές και ισχύοντα πρότυπα άλλων ευρωπαϊκών χωρών, εφόσον το πόρισμα και οι προτάσεις τους δεν αξιοποιήθηκαν κατά την κατάρτιση του σχεδίου νόμου.

Έστω και στο παρόν στάδιο, θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο να προβλεφθεί διάταξη που να θεσπίζει την υλοποίηση Εθνικού Προγράμματος Εκπαίδευσης, Επιμόρφωσης και Πιστοποίησης Εκπαιδευτών Κινητικότητας, Προσανατολισμού και Δεξιοτήτων Καθημερινής Διαβίωσης, εναρμονισμένου με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων και να ορίζεται ότι με κοινή απόφαση των αρμόδιων Υπουργών θα καθοριστούν οι όροι, οι προϋποθέσεις, το περιεχόμενο, η διαδικασία πιστοποίησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του Προγράμματος, με τη συμμετοχή της Ε.Σ.Α.μεΑ., των οργάνωσης των Τυφλών και των Τυφλοκωφών, καθώς επίσης και των εξειδικευμένων επιστημόνων που εργάστηκαν για το Πόρισμα.

Άρθρο 51 Συμμετοχή κατοίκων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποφοίτων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στο Πρόγραμμα Δημογραφικής Ανάπτυξης και προκαταβολή οικονομικής ενίσχυσης - Τροποποίηση άρθρου 32 ν. 5178/2025 - Εξουσιοδοτική διάταξη

Τροποποίηση της Παρ. 4 του άρθρου 32, του ν.5178/2025: Η οικονομική ενίσχυση των 10.000€ δεν είναι αρκετή... θα πρέπει να συνοδεύεται και από φοροελαφρύνσεις, από κίνητρα για εργασία, από αναβάθμιση υποδομών κινητής τηλεφωνίας και διαδικτύου, από ενίσχυση των υπηρεσιών Α' βάθμιας φροντίδας υγείας στις περιοχές αυτές, από ενίσχυση της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος (...*Σουφλί και Διδυμότειχο, δεν έχουν λ.χ. ούτε μία δομή στήριξης ατόμων με αναπηρία...το Ειδικό δημοτικό Σχολείο του Διδυμοτείχου υφίσταται μόνο στα χαρτιά, με αποτέλεσμα τα παιδιά να μετακινούνται χειμώνα καλοκαίρι, δεκάδες χιλιόμετρα μακριά σε Αλεξανδρούπολη και Ορεστιάδα αντίστοιχα, με ότι αυτό συνεπάγεται για την ασφάλεια και κυρίως για την*

ταλαιπωρία τους ιδιαίτερα τους χειμερινούς μήνες ή τις περιόδους με έντονη ομίχλη, ενώ είναι γνωστές οι ελλείψεις του δημόσιου συστήματος υγείας, τόσο στο Κέντρο Υγείας Ορεστιάδας, στο Σουφλί, αλλά και στο Νοσοκομείο Διδυμοτείχου κ.ο.κ....), αλλά και από βελτίωση του οδικού δικτύου, κυρίως δε, από την αποκατάσταση του συγκοινωνιακού δικτύου (...θυμίζουμε ότι ακόμα δεν υπάρχει σιδηροδρομική σύνδεση βόρειου με κεντρικό και νότιο Έβρο, αλλά και ολόκληρου του νομού με την υπόλοιπη Ελλάδα, τα Βαλκάνια και την Ευρώπη, αλλά κι εν γένη σιδηροδρομική σύνδεση της Περιφέρειας Α.Μ.Θ. με την υπόλοιπη Ελλάδα, Βαλκάνια, Ευρώπη....αλλά και ακτοπλοϊκή σύνδεση του Έβρου με την νησιωτική χώρα, το Βόρειο και Κεντρικό Αιγαίο, αλλά και με την Θεσσαλονίκη και κυρίως με τον Πειραιά...).

Για να αποδώσει το μέτρο, οποιοδήποτε ανάλογο ή αντίστοιχο μέτρο, θα πρέπει να υπάρξει ολιστική προσέγγιση της στόχευσης... σημασία έχει κυρίως να συγκρατηθούν οι πληθυσμοί που ήδη μένουν στις περιοχές αυτές και ταυτόχρονα να δοθούν ουσιαστικά κίνητρα μετεγκατάστασης προς αυτές τις περιοχές.

(...βλέπε από παράδειγμα της γειτονικής Αδριανούπολης, όπου ακριβώς πριν 15 ημέρες, ο ίδιος ο πρόεδρος της Τουρκίας, από την Αδριανούπολη, ανακοίνωσε πλήρες πρόγραμμα ενίσχυσης της διαμονής στην πόλη και ταυτόχρονα του εποικισμού της από Τούρκους πολίτες άλλων περιοχών...μίας πόλης που έχει υπερ-τετραπλασιαστεί τα τελευταία χρόνια, έχουν δημιουργηθεί και λειτουργούν μεγάλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, νοσοκομεία, πριμοδοτείται η φοίτηση στα πανεπιστήμια αυτά, έχει δημιουργηθεί σημαντική βιοτεχνική και βιομηχανική δραστηριότητα περιμετρικά της Αδριανούπολης, με σχετικά κίνητρα, έχει βελτιωθεί και βελτιώνεται περαιτέρω το οδικό και συγκοινωνιακό δίκτυο...).

Άρθρο 54 Απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος για εισόδημα από ακίνητα που εντάσσονται σε προγράμματα κοινωνικής μίσθωσης - Προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 47 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στο τέλος του άρθρου 54, να προστεθεί στην τροποποίηση της παρ.10 του άρθρου 47 του Κ.Φ.Ε. και η περίπτωση της φοροαπαλλαγής, ως κίνητρο προσφοράς ακινήτων, για εκμισθώσεις ακινήτων από νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, για λειτουργία ΣΥΔ, και να διαμορφωθεί η τροποποιημένη παράγραφος ως εξής (βλ. με έντονη γραμματοσειρά):

«10. Από το φορολογικό έτος 2026 και εφεξής, το εισόδημα που αποκτούν δήμοι, περιφέρειες, τα νομικά πρόσωπα αυτών και ιδίως οι Αναπτυξιακοί Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου της περ. γ) του άρθρου 45 του παρόντος, περί υποκειμένων του φόρου, από την εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ακινήτων τα οποία εντάσσονται σε προγράμματα κοινωνικής μίσθωσης της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 5229/2025 (Α' 158) ή σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται ή συγχρηματοδοτούνται ή επιδοτούνται από ενωσιακούς πόρους για την επίτευξη σκοπών στέγασης ευάλωτων ομάδων της παρ. 3 του

άρθρου 11 του ν. 5229/2025, καθώς και για την λειτουργία από νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ατόμων με αναπηρία - ΣΥΔ, απαλλάσσεται από τον φόρο εισοδήματος, για όσο χρόνο διαρκεί η εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση.»

Άρθρο 55 Ρυθμίσεις στεγαστικής συνδρομής μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος «Κάλυψη» Προσθήκη παρ. έως 9 στο άρθρο 8 και τροποποίηση παρ. άρθρου 45 ν. 5006/2022 -Εξουσιοδοτική διάταξη

α) Στην παράγραφο 1, μετά την περίπτωση γ) της παρ. 7, προστίθεται περίπτωση δ) ως ακολούθως (βλ. με έντονη γραμματοσειρά):

«δ) το ποσό του επιδόματος στέγασης προσαυξάνεται κατά 50% όταν στο νοικοκυριό υπάρχει άτομο με ποσοστό αναπηρίας 50%»

β) Στην παράγραφο 2, η περίπτωση δ) της παρ. 6 του άρθρου 45 του ν. 5006/2022 να συμπληρωθεί ως ακολούθως (βλ. με έντονη γραμματοσειρά):

«δ) τα κριτήρια, στα οποία περιλαμβάνεται και η ιδιότητα του ατόμου με αναπηρία, καθώς και οι ειδικότερες στεγαστικές ανάγκες που απορρέουν από την αναπηρία, ιδίως ως προς την ανάγκη πρόσβασης σε προσβάσιμη κατοικία, τα δικαιολογητικά και τη διαδικασία επιλογής...»

Άρθρο 58 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

α) Η μετάβαση στην καθολική εφαρμογή απαιτεί εγγυήσεις ομοιόμορφης εφαρμογής του οικογενειοκεντρικού μοντέλου

Η διάταξη αποτυπώνει με σαφήνεια τις βασικές αρχές του οικογενειοκεντρικού μοντέλου πρώιμης παρέμβασης, οι οποίες αποτέλεσαν και τον πυρήνα της πιλοτικής εφαρμογής.

Η εμπειρία της πιλοτικής εφαρμογής ανέδειξε ότι η ύπαρξη ενιαίων αρχών δεν αρκεί από μόνη της για να διασφαλίσει την ομοιόμορφη εφαρμογή του οικογενειοκεντρικού μοντέλου. Η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την ύπαρξη κοινών επιστημονικών και λειτουργικών προδιαγραφών, σταθερής επιστημονικής υποστήριξης και συστηματικής εποπτείας των παρόχων.

Θεωρούμε ότι κατά την έκδοση της προβλεπόμενης κανονιστικής πράξης θα πρέπει να αξιοποιηθεί η σχετική εξουσιοδότηση (άρθρο 58) ώστε να καθορισθούν ενιαίες επιστημονικές, λειτουργικές και ποιοτικές προδιαγραφές εφαρμογής του Προγράμματος, καθώς και διαδικασίες επιστημονικής υποστήριξης, παρακολούθησης και εποπτείας των παρόχων, με σκοπό τη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής του οικογενειοκεντρικού μοντέλου σε ολόκληρη τη χώρα.

β) Η κανονιστική εξειδίκευση να αξιοποιεί την εμπειρία της πιλοτικής εφαρμογής

Η διάταξη προβλέπει τη λειτουργία της διεπιστημονικής ομάδας ως βασικού στοιχείου του Προγράμματος και ορθώς περιγράφει ενδεικτικά τις ειδικότητες που τη συγκροτούν.

Η εμπειρία της πιλοτικής εφαρμογής ανέδειξε ότι η ισότιμη πρόσβαση στο Πρόγραμμα επηρεάζεται σημαντικά τόσο από τη διαθεσιμότητα των αναγκαίων ειδικοτήτων σε ορισμένες περιοχές της χώρας όσο και από τον βαθμό θεσμικής και λειτουργικής διασύνδεσης του Προγράμματος με τις υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης και κοινωνικής προστασίας.

Σε αρκετές περιοχές παρατηρήθηκαν αντικειμενικές δυσχέρειες στη συγκρότηση και λειτουργία των διεπιστημονικών ομάδων (και όχι μόνο σε μικρούς νησιωτικούς δήμους και ορεινούς ή μειονεκτικούς δήμους), ενώ η ενημέρωση των οικογενειών και η διαδικασία παραπομπής στηρίχθηκαν σε μεγάλο βαθμό στην πρωτοβουλία των ίδιων των οικογενειών που έχουν μέλος με αναπηρία και των αντιπροσωπευτικών τους οργανώσεων, αντί να αποτελούν οργανωμένο στοιχείο της λειτουργίας του Προγράμματος.

Προτείνουμε τα ζητήματα αυτά να ληφθούν υπόψη κατά την κανονιστική εξειδίκευση του άρθρου 58, με πρόβλεψη διαδικασιών συνεργασίας και παραπομπής μεταξύ των συναρμόδιων υπηρεσιών, ώστε να διασφαλίζεται η έγκαιρη ενημέρωση των οικογενειών, η συνέχεια της υποστήριξης και η ισότιμη εφαρμογή του Προγράμματος σε όλη τη χώρα.

γ) Το Ηλεκτρονικό Μητρώο Παρόχων ως μηχανισμός διασφάλισης της ποιότητας

Η πρόβλεψη για τη λειτουργία Ηλεκτρονικού Μητρώου Παρόχων αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της καθολικής εφαρμογής του Προγράμματος και μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην ομοιόμορφη παροχή υπηρεσιών πρώιμης παρέμβασης.

Η εμπειρία της πιλοτικής εφαρμογής ανέδειξε ότι η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών δεν εξαρτάται αποκλειστικά από την επάρκεια των επιμέρους επαγγελματιών, αλλά και από τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των παρόχων, καθώς και από τη συνεπή εφαρμογή του οικογενειοκεντρικού μοντέλου.

Το ζήτημα αυτό καθίσταται ακόμη σημαντικότερο ενόψει της καθολικής εφαρμογής του Προγράμματος, στο πλαίσιο της οποίας δύνανται να συμμετέχουν φορείς διαφορετικής νομικής μορφής, οργανωτικής δομής και προηγούμενης εμπειρίας στην παροχή υπηρεσιών προς βρέφη, νήπια και παιδιά με αναπηρία ή αναπτυξιακές δυσκολίες.

Για τον λόγο αυτό, θεωρούμε ότι, κατά την κανονιστική εξειδίκευση του Προγράμματος, το πλαίσιο λειτουργίας του Ηλεκτρονικού Μητρώου Παρόχων θα πρέπει να συνδεθεί με την τήρηση ενιαίων επιστημονικών και λειτουργικών προδιαγραφών, καθώς και με διαδικασίες επιστημονικής υποστήριξης και περιοδικής αξιολόγησης της εφαρμογής του

Προγράμματος.

δ) Η διαρκής εκπαίδευση και η επιστημονική εποπτεία αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία του Προγράμματος

Η εμπειρία της πιλοτικής εφαρμογής κατέδειξε ότι η αρχική εκπαίδευση και πιστοποίηση των επαγγελματιών αποτέλεσε αναγκαία προϋπόθεση για την εφαρμογή του Προγράμματος, χωρίς όμως να αρκεί από μόνη της για τη διασφάλιση της ομοιόμορφης ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ανέδειξε επίσης ότι η επιστημονική επάρκεια των επαγγελματιών και η οργανωτική επάρκεια των παρόχων αποτελούν διακριτές αλλά αλληλένδετες προϋποθέσεις για την ομοιόμορφη εφαρμογή του οικογενειοκεντρικού μοντέλου. Η αρχική πιστοποίηση των επαγγελματιών είναι αναγκαία, πλην όμως απαιτείται να συνοδεύεται από συνεχιζόμενη εκπαίδευση, επιστημονική υποστήριξη και λειτουργία των παρόχων βάσει κοινών προδιαγραφών.

Θεωρούμε ότι η συνεχιζόμενη εκπαίδευση, η επιστημονική υποστήριξη και η λειτουργία των παρόχων βάσει κοινών προδιαγραφών θα πρέπει να αποτελέσουν σταθερά στοιχεία της κανονιστικής εξειδίκευσης του Προγράμματος.

Καταληκτικά, θεωρούμε ότι το προτεινόμενο νομοθετικό πλαίσιο δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την καθολική εφαρμογή του Προγράμματος Πρώιμης Παρέμβασης. Η επιτυχία του, ωστόσο, θα εξαρτηθεί σε σημαντικό βαθμό από την κανονιστική εξειδίκευση που προβλέπει το άρθρο 58. Η εμπειρία της πιλοτικής εφαρμογής μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο οδηγό για την εξειδίκευση αυτή, ιδίως ως προς τις προδιαγραφές λειτουργίας, την επιστημονική υποστήριξη των παρόχων, τη διατομεακή συνεργασία και την ομοιόμορφη εφαρμογή του οικογενειοκεντρικού μοντέλου σε ολόκληρη τη χώρα

Άρθρο 63: Επιχορηγήσεις φορέων ιδιωτικού τομέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα

Αναγνωρίζουμε την ανάγκη ενίσχυσης της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης κατά τη χρηματοδότηση των ειδικώς πιστοποιημένων φορέων κοινωνικής φροντίδας. Προς την κατεύθυνση αυτή κινούνται τόσο η υποχρέωση δημοσιοποίησης των επιχορηγήσεων όσο και η θέσπιση κανόνων για την ορθολογική κατανομή των δημόσιων πόρων.

Ωστόσο, με τη νέα παράγραφο 6Α ο μέχρι σήμερα εφαρμοζόμενος μέσω των ετήσιων κανονιστικών πράξεων περιορισμός του ύψους της κρατικής επιχορήγησης αποκτά σαφή νομοθετική κατοχύρωση, χωρίς να προβλέπεται καμία δυνατότητα εξαίρεσης για τους ειδικώς πιστοποιημένους φορείς που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας προς άτομα με αναπηρία. Η επιλογή αυτή περιορίζει σημαντικά τη δυνατότητα προσαρμογής της κρατικής χρηματοδότησης στις ιδιαίτερες ανάγκες των φορέων

αυτών, οι οποίοι επιτελούν έργο δημοσίου συμφέροντος και καλύπτουν διαρκείς ανάγκες κοινωνικής φροντίδας.

Οι ειδικώς πιστοποιημένοι φορείς κοινωνικής φροντίδας που παρέχουν υπηρεσίες προς άτομα με αναπηρία λειτουργούν δομές υψηλής έντασης ανθρώπινου δυναμικού, με αυξημένες απαιτήσεις στελέχωσης και λειτουργίας, υλοποιώντας στην πράξη τις υποχρεώσεις της Πολιτείας που απορρέουν από το Σύνταγμα και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία ως προς την ανεξάρτητη διαβίωση, την κοινωνική ένταξη και την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία.

Η λειτουργία των δομών αυτών βασίζεται σε εξειδικευμένο προσωπικό και συνεπάγεται υψηλό και ανελαστικό λειτουργικό κόστος, ενώ οι δυνατότητες ανάπτυξης ιδίων πόρων είναι αντικειμενικά περιορισμένες λόγω της φύσης των παρεχόμενων υπηρεσιών και της οικονομικής κατάστασης των ωφελούμενων.

Παράλληλα, το ίδιο το σχέδιο νόμου ενισχύει σημαντικές πολιτικές για την αναπηρία, όπως ο θεσμός του Προσωπικού Βοηθού, η Πρώιμη Παρέμβαση και άλλες υπηρεσίες υποστήριξης στην κοινότητα. Η επιτυχής εφαρμογή των πολιτικών αυτών προϋποθέτει την ύπαρξη οικονομικά βιώσιμων και επαρκώς στελεχωμένων πιστοποιημένων φορέων κοινωνικής φροντίδας. Η νομοθετική παγίωση ενός οριζόντιου ανώτατου ορίου κρατικής επιχορήγησης, χωρίς δυνατότητα εξαίρεσης σε αντικειμενικά τεκμηριωμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να δυσχεράνει τη λειτουργία των δομών που καλούνται να υποστηρίξουν την εφαρμογή των ιδίων αυτών πολιτικών.

Για τους λόγους αυτούς προτείνεται να προβλεφθεί δυνατότητα υπέρβασης του ανώτατου ορίου της νέας παραγράφου 6Α, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, όταν αποδεικνύεται ότι, λόγω της φύσης των παρεχόμενων υπηρεσιών, του αυξημένου λειτουργικού κόστους και της περιορισμένης δυνατότητας ανάπτυξης ιδίων πόρων, η εφαρμογή του θέτει σε κίνδυνο την απρόσκοπτη λειτουργία δομών που παρέχουν υπηρεσίες συνεχούς κοινωνικής φροντίδας προς άτομα με αναπηρία.

Προτεινόμενη προσθήκη στο τέλος της παραγράφου 6Α:

«Κατ' εξαίρεση, με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας, δύναται να εγκρίνεται υπέρβαση του ανώτατου ποσοστού της παρούσας παραγράφου για ειδικώς πιστοποιημένους φορείς ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας προς άτομα με αναπηρία, όταν, λόγω της φύσης των παρεχόμενων υπηρεσιών, του αυξημένου λειτουργικού κόστους και της περιορισμένης δυνατότητας ανάπτυξης ιδίων πόρων, η εφαρμογή του ορίου θέτει σε κίνδυνο την απρόσκοπτη λειτουργία των δομών ή τη συνέχιση της παροχής των υπηρεσιών τους.»

Άρθρο 64: Προσωρινή αποζημίωση φυσικών προσώπων για υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας από μη συμβεβλημένους φορείς

Η προτεινόμενη διάταξη κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, καθώς διασφαλίζει τη συνέχεια της παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και την αποζημίωση των ωφελούμενων κατά το μεταβατικό διάστημα έως την ολοκλήρωση της συμβασιοποίησης των παρόχων με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.

Υποστηρίζουμε τη συμβασιοποίηση όλων των παρόχων κοινωνικής φροντίδας που διαθέτουν τις νόμιμες προϋποθέσεις λειτουργίας, καθώς αυτή διασφαλίζει ενιαίους όρους παροχής υπηρεσιών, διαφάνεια, αποτελεσματικό έλεγχο και ίση μεταχείριση όλων των ωφελούμενων.

Ωστόσο, στην πράξη παρατηρούνται περιπτώσεις κατά τις οποίες η ολοκλήρωση της διαδικασίας συμβασιοποίησης καθυστερεί για αντικειμενικούς λόγους που δεν ανάγονται σε υπαιτιότητα του παρόχου, όπως διοικητικές εκκρεμότητες, καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση προβλεπόμενων διαδικασιών ή φόρτος των αρμόδιων υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις αυτές, δεν θα πρέπει να δημιουργείται κενό στην αποζημίωση των ωφελούμενων, οι οποίοι δεν μπορεί να υφίστανται τις συνέπειες διοικητικών καθυστερήσεων που δεν οφείλονται ούτε στους ίδιους ούτε στους παρόχους.

Για τον λόγο αυτό προτείνεται η ακόλουθη νομοτεχνική βελτίωση, ώστε να αποσαφηνιστεί ότι η μεταβατική προστασία καταλαμβάνει αποκλειστικά περιπτώσεις νόμιμα λειτουργούντων παρόχων, όταν η μη ολοκλήρωση της συμβασιοποίησης δεν οφείλεται σε δική τους υπαιτιότητα.

Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 του άρθρου 21Α του ν. 4549/2018, να προστεθεί διατύπωση (**έντονη γραμματοσειρά**):

*« [...] εφόσον οι φορείς λειτουργίας των δομών αυτών δεν έχουν ολοκληρώσει τη διαδικασία σύναψης σύμβασης με τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν.4549/2018 (Α' 105), **και η εκκρεμότητα δεν οφείλεται σε υπαιτιότητά τους**, αποζημιώνονται, έως και την 31^η.12.2026, μέσω ατομικών αιτημάτων [...]»*

Συμπληρωματική παρατήρηση επί του άρθρου 64

Η φιλοσοφία του άρθρου 64 είναι απολύτως ορθή, καθώς αναγνωρίζει ότι η μετάβαση από ένα καθεστώς χρηματοδότησης ή αποζημίωσης σε ένα άλλο δεν μπορεί να δημιουργεί κενά εις βάρος των εξυπηρετούμενων με αναπηρία.

Η ίδια όμως ανάγκη προστασίας ανακύπτει, σε ακόμη μεγαλύτερη έκταση, ενόψει της

ολοκλήρωσης της συγχρηματοδότησης των Σ.Υ.Δ., Κ.Δ.-Η.Φ. και λοιπών δομών κοινωνικής φροντίδας από τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ και της μετάβασής τους στο νέο σύστημα εθνικής χρηματοδότησης μέσω συμβασιοποίησης με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.

Εάν το άρθρο 64 θεσπίζει μεταβατική προστασία για την αντιμετώπιση των συνεπειών καθυστερήσεων στη συμβασιοποίηση μεμονωμένων φορέων, τότε, κατά μείζονα λόγο, απαιτείται η έγκαιρη θεσμική πρόβλεψη ώστε να μην προκύψει αντίστοιχο ή ακόμη σοβαρότερο κενό κατά την καθολική μετάβαση του συνόλου των δομών στο νέο χρηματοδοτικό καθεστώς από 1.1.2027.

Τυχόν χρονική υστέρηση στην ολοκλήρωση των συμβάσεων, στην έκδοση των αναγκαίων κανονιστικών πράξεων, στην προσαρμογή των πληροφοριακών συστημάτων ή στην έναρξη των πληρωμών από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. δεν θα έχει ως συνέπεια μόνο την καθυστέρηση αποζημίωσης μεμονωμένων ωφελούμενων, αλλά ενδέχεται να οδηγήσει σε προβλήματα ρευστότητας για το σύνολο σχεδόν των δομών κοινωνικής φροντίδας που σήμερα χρηματοδοτούνται μέσω του ΕΣΠΑ, με άμεσο κίνδυνο διατάραξης της συνέχειας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς χιλιάδες άτομα με αναπηρία.

Για τον λόγο αυτό, κρίνεται αναγκαίο να προβλεφθεί ήδη από το παρόν στάδιο ολοκληρωμένο μεταβατικό πλαίσιο, το οποίο θα διασφαλίζει ιδίως:

την ολοκλήρωση της διαδικασίας συμβασιοποίησης όλων των παρόχων πριν από την έναρξη του νέου χρηματοδοτικού καθεστώτος,

- την έναρξη ισχύος των συμβάσεων από 1.1.2027,
- τη λήψη των αναγκαίων μέτρων ώστε να μην υπάρξει οποιοδήποτε χρηματοδοτικό ή διοικητικό κενό κατά τη μετάβαση,
- καθώς και την πρόβλεψη κατάλληλου μηχανισμού χρηματοδοτικής γέφυρας ή προκαταβολικής χρηματοδότησης, εφόσον απαιτηθεί λόγω του κύκλου αποζημίωσης του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., ώστε να διασφαλισθεί η απρόσκοπτη λειτουργία των δομών και η αδιάλειπτη παροχή υπηρεσιών στους ωφελούμενους.

Η εμπειρία των προηγούμενων μεταβατικών περιόδων καταδεικνύει ότι ακόμη και περιορισμένες διοικητικές καθυστερήσεις μπορεί να προκαλέσουν σοβαρές επιπτώσεις στη λειτουργία υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας υψηλής έντασης εργασίας. Για τον λόγο αυτό, η μετάβαση από το συγχρηματοδοτούμενο στο νέο εθνικό σύστημα χρηματοδότησης πρέπει να σχεδιαστεί και να υλοποιηθεί με τρόπο που να αποκλείει εκ των προτέρων κάθε ενδεχόμενο χρηματοδοτικής ασυνέχειας.

Εφόσον το παρόν σχέδιο νόμου αναγνωρίζει ήδη, με το άρθρο 64, την ανάγκη θέσπισης μεταβατικών ρυθμίσεων για την αποφυγή κενών αποζημίωσης λόγω καθυστερήσεων στη συμβασιοποίηση, καθίσταται αναγκαίο να προβλεφθούν ήδη στο παρόν νομοσχέδιο

οι απαιτούμενες θεσμικές εγγυήσεις για την ομαλή μετάβαση του συνόλου των δομών κοινωνικής φροντίδας στο νέο χρηματοδοτικό καθεστώς από 1.1.2027, χωρίς κανένα διοικητικό ή χρηματοδοτικό κενό για τις δομές και τους εξυπηρετούμενους με αναπηρία, διασφαλίζοντας τη συνέχεια της φροντίδας και τη βιωσιμότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Άρθρο 70 Εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτου με αποκλειστικό σκοπό τη στέγαση Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Προσθήκη παρ. 6 στο άρθρο 39 και παρ. 14 στο άρθρο 47 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.

Μια σημαντική και ουσιαστικά θετική πρόβλεψη για τα άτομα με αναπηρίες περιλαμβάνεται στο άρθρο 70 του νομοσχεδίου που κατατέθηκε προς συζήτηση, καθώς θεσπίζει φορολογικά κίνητρα για την εκμίσθωση ακινήτων με αποκλειστικό σκοπό τη στέγαση Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ).

Σε μια χώρα όπου η εξεύρεση κατάλληλων κατοικιών αποτελεί συχνά πραγματικό εμπόδιο για τη δημιουργία και λειτουργία ΣΥΔ, η συγκεκριμένη ρύθμιση μπορεί να συμβάλει στην αύξηση των διαθέσιμων ακινήτων και, κατ' επέκταση, στην ενίσχυση της ανεξάρτητης και υποστηριζόμενης διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία στην κοινότητα.

Κάθε πολιτική που διευκολύνει έμπρακτα την αποϊδρυματοποίηση και δημιουργεί περισσότερες δυνατότητες ζωής στην κοινότητα, αξίζει μνείας και την υποστήριξη του χώρου μας. Το άρθρο 70 κινείται προς την κατεύθυνση αυτή, συνεπώς, το επικροτούμε, αναμένοντας παράλληλα την ουσιαστική και αποτελεσματική εφαρμογή του στην πράξη.

Ευελπιστώντας ότι θα ανταποκριθείτε θετικά στις προτάσεις μας, σας ευχαριστούμε θερμά εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση

Ο Πρόεδρος

Ο Γεν. Γραμματέας

Ι. Βαρδακαστάνης

Β. Κούτσιανος

Πίνακας Αποδεκτών:

- Γραφείο Πρωθυπουργού της χώρας, κ. Κ. Μητσοτάκη
- Γραφείο Υπουργού Επικρατείας, κ. Α. Σκέρτσο
- Γραφείο Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κ. Δ. Μιχαηλίδου
- Γραφείο Υφυπουργού Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κ. Ε. Ράπτη
- Γραφείο Γ.Γ. Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας,
κ. Κ. Μεγαρίτη
- Γραφείο Γ.Γ. Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής
κ. Κ. Γλούμη - Ατσαλάκη
- Οργανώσεις Μέλη της Ε.Σ.Α.μεΑ.

Προσβάσιμο αρχείο Microsoft Word (*.docx)

Το παρόν αρχείο ελέγχθηκε με το εργαλείο **Microsoft Accessibility Checker** και δε βρέθηκαν θέματα προσβασιμότητας. Τα άτομα με αναπηρία δε θα αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην ανάγνωσή του.